

Nieuwsbrief 44^e jaargang - nummer 3a oktober 2021

Secretaris:
Mr. W.J.B. Claassen-Dales
Oranje Plantage 39
2611 TK Delft
Tel.: 015 2144574

Penningmeester:
M.L. Hom
Meermanstraat 150
2614 AM Delft
Tel.: 015 2126798

Banknummer: NL76 INGB 0000 5873 45
ten name van: Delfia Batavorum te Delft

Internet: www.delfia-batavorum.nl
E-mail: info@delfia-batavorum.nl

Voorwoord van de voorzitter

Theo Thomassen

Delft als verbonden stad. Daarover sprak Marli Huijer, voormalig denker des vaderlands, in de vijfde Hugo de Groot-lezing op donderdag 23 september in de Nieuwe Kerk. Ze stelde zichzelf en de aanwezigen de vraag hoe we een 'verbonden stad' kunnen zijn, hoe we ervoor kunnen zorgen dat iedere stadsgenoot erbij hoort, hoe we insluiting bevorderen en uitsluiting voorkomen en welke voorwaarden we moeten creëren om een politiek van verbinding tot een succes te maken.

Er loopt volgens Huijer een scheidslijn tussen de 'overalmensen' en de 'ergensmensen'. De overalmensen zijn niet gebonden aan één plek, ze voelen zich overal thuis. Ze geven hun eigen identiteit vorm, steeds weer opnieuw, vaak dankzij een goede studie en sociale mobiliteit. De 'ergensmensen', zijn sterker geworteld in een lokale gemeenschap. Hun identiteit is minder veranderlijk en sterk gekoppeld aan traditionele verbanden, zoals gezin of religie.

Een verbonden stad is volgens Huijer een stad zonder scherpe scheidslijn tussen de overalmensen en de ergensmensen, zonder scherpe scheidslijn ook tussen het centrum van de stad, waar de meeste overalmensen wonen, en de buitenwijken, met de meeste ergensmensen.

Het was een indrukwekkende lezing. Dat vond ook Peter Jonquiere, die voor de Commissie Behoud Stadsschoon in het bestuur van Delfia Batavorum zit. Hij was een van de vier Delftenaren die was uitgenodigd om na afloop van de lezing commentaar te leveren. Hij had maar één puntje van kritiek. Hij had in het verhaal van Huijer het begrip 'erfgoed' gemist. Erfgoed kan in de stad bij uitstek een verbindende kracht zijn. Erfgoed gaat niet alleen over oude gebouwen, erfgoed is alles waar groepen mensen een duurzame betekenis aan toekennen. Zorg voor erfgoed is zorg voor alles waar groepen burgers in hun eigen omgeving waarde aan toekennen of het nu in het centrum is of in de buitenwijken, of het nu gaat om de graven onder de Nieuwe Kerk of om een muurschildering op een flat in de Gillisbuurt, om oude documenten of om recente verhalen, om christelijke of om moslimrituelen.

Een verbonden stad is een stad waar iedereen oog heeft en zorg draagt niet alleen voor het eigen maar ook voor andermans erfgoed. Dit voor elkaar helpen te krijgen is voor een historische vereniging misschien wel de belangrijkste uitdaging.

Dit is een tussentijds bericht, met berichten die niet vermeld zijn in Nieuwsbrief 3.

In Memoriam Dami van Doorninck

(Gouda, 7 oktober 1946 – Delft, 14 april 2021)

Zijn gehele werkzame leven heeft in dienst gestaan van de stad Delft, in diverse functies bij de gemeente en in het maatschappelijk leven. Hij heeft altijd een grote belangstelling gehad voor geschiedenis en voor het werk van Delfia Batavorum. Van 2006 tot 2014 heeft hij als secretaris van het bestuur onze vereniging ondersteund. Als secretaris van de Stichting Geschiedschrijving Delft heeft hij een belangrijke bijdrage geleverd in het tot stand komen van het in 2015/2016 verschenen standaardwerk over de geschiedenis van Delft.

Dami was een avondmens. Als de rust van de late avond was ingetreden dan was het tijd voor het opstellen van beleidsnota's, bezwaarschriften e.d. Hij was ook een razendsnelle notulist. Na afloop van vergaderingen van de

Stichting Geschiedschrijving Delft waren 's nachts de notulen reeds panklaar, zoals voorzitter Willem Merens steeds tot zijn vreugde constateerde.

Voor de commissie Behoud Stadsschoon heeft Dami verschillende malen een bezwaarschrift tegen een besluit van de gemeente Delft opgesteld, waarbij soms tot de Raad van State geprocedeerd werd. Een voorbeeld hiervan betrof de toestemming van de gemeente tot de toelating van een naar de mening van het bestuur van Delfia Batavorum te groot aantal terrasboten in de Delftse grachten. Hij was een ervaren jurist en kon vasthoudend zijn, al verzuchtte hij wel eens dat de gemeente meestal de langste adem had.

Zijn belangstelling voor geschiedenis betrof ook de historie van zijn eigen familie. Het was duidelijk dat dit onderzoekgebied voor hem veel betekende. Het leidde tot nieuwe ontdekkingen en gaf nieuwe raadsels. Een van de gevolgen van dit onderzoek was het vriendelijk verzoek aan zijn omgeving om hem voortaan Dami in plaats van Daan te noemen, dit als afkorting van zijn volledige naam, Damiaen Joan, aan zijn voorvaders ontleend. 10 december 2019 was een feestelijke dag: de presentatie van het Van Doorninck boek in het oude stadhuis van Oudewater. Deze plek was gekozen als een hommage aan de drie generaties Van Doorninck die sterk met deze stad verbonden zijn geweest.

Dami hield van lekker eten. Hij kon zelf ook goed koken. Daar heeft het drietal De Van Rossems ook van genoten. In het kader van de t.v. serie "Hier zijn de Van Rossems" was Delft ook aan de beurt en één van de onderdelen was een bezoek aan huize Van Doorninck, Kanaalweg 10. De reden daarvoor was dat de grootouders van het drietal daar hadden gewoond. In dit huis vol herinneringen aan de TH-hoogleraar en zijn vrouw kon de t.v. ploeg zijn gang gaan. Om het wat gezellig te maken kookte Dami een pan soep voor na de opname.

Dami is niet meer. Wij denken met dankbaarheid terug aan zijn waardevolle bijdragen voor Delfia Batavorum en de Stichting Geschiedenis Delft. Ondanks zijn afnemende gezondheid in de laatste jaren heeft hij zijn taken zeer attent vervuld. Wij zullen hem missen.

*Greetje van Walsum-Kieft en Joris van Bergen,
oud-voorzitters van het bestuur van Delfia Batavorum*

Lezingen

In de vorige nieuwsbrief is al melding gemaakt van de lezing Jonkvrouw Rikarde, hier volgt nog ontbrekende informatie:

Lezing: Jonkvrouw Rikarde, stichteres van Delft, en haar familie
Spreker: Gerrit Verhoeven
Datum: 30 oktober 2021 van 20:00 tot 21:00 uur
Locatie: Vierhovenkerk, Obrechtstraat 50, 2625 XN Delft
Online: Aanmelden

Maak kennis met een bijzondere Delftse vrouw, Jonkvrouw Rikarde, stichteres van Delft.

Tijdens deze lezing gaan we terug naar de dertiende eeuw. Jonkvrouw Rikarde van Holland zorgt ervoor dat Delft in 1246 stadsrechten krijgt. Bovendien sticht zij hier een klooster en een gasthuis. Zij is in goed gezelschap. Haar schoonzus Machteld geldt als stichteres van 's-Gravenzande en haar nicht Aleid sticht Schiedam. Beiden bezorgen hun stad ook een parochiekerk en een gasthuis. Het zijn dus drie vrouwen die vorm geven aan het stedenlandschap van het zuidwesten van Holland. Hoe kunnen zij dit doen? En wat bezielt hen?

Na een jaar van online lezingen kunnen we elkaar dan eindelijk weer live ontmoeten. De nieuwe richtlijnen maken het mogelijk om u te ontvangen in de Vierhovenkerk te Delft. Deze locatie is goed te bereiken met het openbaar vervoer, de fiets of met de auto die u gratis in de omgeving kunt parkeren.

Om live aanwezig te zijn bij deze lezing dient u zich aan te melden. We zullen, zoals de richtlijnen van het RIVM voorschrijven, bij binnenkomst uw QR-code en legitimatiebewijs controleren.

U kunt er ook voor kiezen om de lezing online te volgen. Ook hiervoor moet u zich aanmelden.

- [Aanmelden 'live' lezing in Vierhovenkerk](#)
- [Aanmelden 'online' lezing](#)

Achter de Gevels van Delft

Maandag 18 oktober begint de jaarlijkse "Cursus historisch huizenonderzoek" in het Stadsarchief Delft, er zijn al voldoende aanmeldingen.

Iedere 14 dagen op de 1^e en 3^e dinsdag van de maand om 11:05 uur is er op Stadsradio Delft een verhaal te horen over de geschiedenis van een pand in Delft. In het eerstvolgende verhaal op dinsdag 19 oktober vertelt Els Emeis de geschiedenis van het pand Wijnhaven 3, De Gulden Arent ande Hoehstraet bij die Peperstege. Een aanrader rond de koffietijd. De herhaling is 's avonds om 18.05 uur <https://www.omroepdelft.nl/radio>

Er zijn inmiddels al 39 verhalen, die op de radio waren, te beluisteren via de site van Achter de Gevels.

Erfgoedhuis Zuid Holland

Het erfgoedhuis Zuid Holland organiseert op 25 november 2021 een informatiebijeenkomst: JOODS ERFGOED: LEVEN IN DE MEDIENE <https://www.erfgoedhuis-zh.nl/levenindemediene>

Unieke scheurkalender over Delftse historie

Na jaren data over Delftse gebeurtenissen verzameld te hebben heeft Delvenaar Wim van Leeuwen een unieke scheurkalender met Delftse historische gebeurtenissen gereed. Het bijzondere van de kalender is dat er elke dag een gebeurtenis vermeld wordt die op die datum in enig jaar in Delft plaatsvond. De kalender kent dus 365 gebeurtenissen. Op het datumblad kort de gebeurtenis met een afbeelding met aan de achterzijde een verdere toelichting over die gebeurtenis. Zo lezen we op 9 januari dat op die dag in 1556 het stadsbestuur besloot om een verbindingswater tussen de Nieuwe en de Oude Delft aan te leggen, de Boterbrug, om het vaarverkeer bij de Waag beter af te wikkelen. Op 20 februari lezen we dat het stadsbestuur op die dag in 1834 de Rotterdampoort verkocht om deze te laten slopen, de opbrengst bedroeg 1075 gulden. En vermeldt de kalender op 4 maart dat die dag in 1618 het stadhuis afbrandde. Natuurlijk wordt 15 april niet overgeslagen toen het gehucht Delft stadsrechten kreeg. De bevrijding komt ook aan bod. Op 6 mei wordt vermeld dat burgemeester Van Baren die in 1941 door de Duitsers werd afgezet, in 1945 weer terugkeert als burgemeester.

Met andere woorden: alle dagen geven mooie, blije, droevige en wetenswaardige gebeurtenissen weer. Van Leeuwen: "De opbrengst gaat voor de helft naar het Vermeer Centrum waar de 37 afbeeldingen van de schilderijen van Vermeer nieuwe belichting moet krijgen en voor de andere helft naar Sociëteit Standvastigheid aan de Phoenixstraat waar een investering wacht om een vluchttrap aan te leggen."

De kalender is vanaf 30 oktober beschikbaar en kost € 15 en is te koop bij De Omslag aan de Wijnhaven, het Vermeer Centrum Delft aan de Voldersgracht en Read Shop Kempers in de Hoven.

Activiteit bij Museum De Griffioen: Pieter van Foreest en 5 eeuwen verpleging

In het kader van de Maand van de Geschiedenis, zal er bij Museum de Griffioen een lezing over Pieter van Foreest gehouden worden. Tevens zal er dan aandacht geschonken worden aan het thema van de geschiedenismaand: 'Aan het werk'. In een tweede korte lezing wordt een indruk gegeven van het beroep van verpleegkundige en de ontwikkelingen door de eeuwen heen. De lezingen zullen plaatsvinden op zondag 24 oktober a.s. om 13.00 uur. Na de lezingen, die totaal ongeveer 45 minuten zullen duren, is er gelegenheid om deel te nemen aan een rondleiding in Museum de Griffioen. De kosten zijn €6,- per persoon.

Aanmelden is noodzakelijk op de website van het museum: www.museumdegriffioen.nl of via een mail naar info@museumdegriffioen.nl. Het is ook mogelijk de telefoonbeantwoorder van het museum in te spreken op 015-2120941. Voor de toegang is een coronabewijs vereist. Het

museum bevindt zich op Koornmarkt 66 in Delft. Er kunnen maximaal 20 personen worden toegelaten.

Boek Rode Kruis afdeling Delft

In juli 1870 komt de Delftse arts F.M.T. Gijsberti Hodenpijl op het idee om een plaatselijke afdeling van het Nederlandse Rode Kruis op te richten. Een paar dagen eerder, op 19 juli, is de Frans-Duitse oorlog uitgebroken en veel Nederlanders zijn bang dat ons land hierbij betrokken wordt. Geen vreemd idee, want het Nederlandse leger bereidt zich voor op een eventuele oorlog en stuurt troepen naar de grenzen. Gijsberti Hodenpijl plaatst een advertentie in de Delftsche Courant waarin hij stadgenoten uitnodigt voor een vergadering om een Delftse Rode Kruis-afdeling op te richten.

Zijn oproep wordt enthousiast ontvangen: meer dan 50 Delftenaren zijn op 1 augustus 1870 bij de oprichtingsvergadering aanwezig en het ledental groeit snel tot bijna 600 eind 1870.

Dat was het begin en de rest is geschiedenis: we zijn inmiddels ruim 150 jaar verder. Jenny Omvlee (onze webmaster) heeft die 150-jarige geschiedenis nu in een boek samengevat. Over de historie van de activiteiten van de afdeling Delft van het Rode Kruis is tot nog toe niet veel gepubliceerd, het is dus een mooie aanvulling op de stadsgeschiedenis. Delfia Batavorum draagt bij aan de totstandkoming hiervan door een gift uit het Delfia Batavorumfonds.

Binnenkort verschijnt het boek in een beperkte oplage. Belangstellenden kunnen zich melden bij Jenny: webmaster@delfia-batavorum.nl.

Programma

19 oktober	Achter de Gevels op Stadsradio Delft om 11:05 uur
30 oktober	Lezing Jonkvrouw Rikarde, stichteres van Delft
8 november	Bestuursvergadering (niet openbaar)
19 november	Excursie Nieuw Delft (vol)
20 november	Laatste dag PLUS clubsponsoractie

Delfia Batavorum op Twitter en Facebook

U kunt onze activiteiten en attenderingen ook volgen op:

- Twitter via <https://twitter.com/delfiabatavorum> en op
- Facebook via <https://www.facebook.com/DelfiaBatavorum>.

Steeds meer mensen, ook niet-leden, weten ons daar te vinden.